

Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia

Resum executiu del
Treball de Fi de Grau

ESTUDI EXPLORATORI DE LA SOLEDAT NO DESITJADA EN JOVES UNIVERSITARIS SEGONS LA MIDA DEL MUNICIPI

Autora: Estefanía Lanceta López

Tutor: Rafael Merino Pareja

Data: 17 de maig del 2024

Grau en: Sociologia

La decisió d'escollir aquest objecte d'estudi ha sigut degut a la rellevància i preocupació de les dades respecte a la soledat sentida pels joves i per la novetat d'estudiar-la en base a la mida del municipi, ja que l'Estudi sobre la joventut i la soledat no desitjada a Espanya (2024) mostra que és als municipis mitjans on es donen més casos de soledat no desitjada.

La pregunta de recerca que engloba aquest treball és la següent: *'Per què els i les joves dels municipis de mida mitjana són els que pateixen més soledat no desitjada? Quines diferències i/o similituds hi ha entre el seu discurs i el dels altres joves de municipis de mida petita o gran?'.*

L'objectiu general i principal de la investigació és analitzar i comparar el discurs dels i les estudiants universitàries que se senten soles i descobrir quina influència i relació pot haver-hi amb la grandària del municipi. Els objectius específics són els següents:

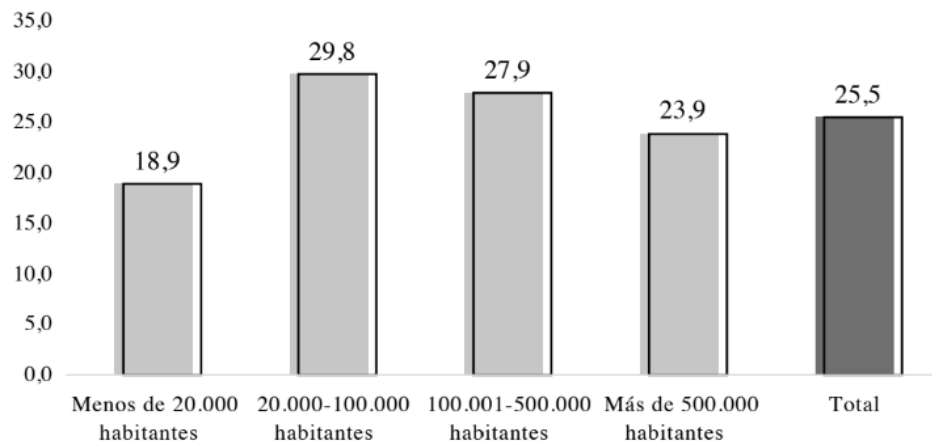
- Observar quina valoració tenen i si se senten satisfets amb el municipi on viuen i de la relació que hi ha amb el veïnat.
- Escoltar com valoren les seves relacions socials i si donen prioritat a les del seu municipi.
- Escoltar i comparar el motiu pel qual se senten sols i soles.
- Veure quines variables poden intervenir i influir en el sentiment de soledat.

Simmel, d'una banda, estudia la personalitat de l'individu i la relació que té amb la societat a les noves metròpolis; contraposa el caràcter intel·lectualista de la vida psíquica de la ciutat del caràcter més emocional dels pobles, el ritme de vida frenètic i la diversitat d'estímul sensorials de la metròpolis del ritme tranquil que l'individu porta a la vida rural (1988). Fa referència a la dicotomia de la modernitat en quant que la ciutat és un espai que contribueix a una major agència i llibertat però a la vegada genera alienació. Riesman explica que amb el procés d'urbanització es presenten transformacions en l'estructura comunitària així com en les relacions socials que es mantenen; es transita d'un tipus de comunitat basada en la tradició i la proximitat geogràfica a una societat més anònima i diversa (1981). Castells ofereix una visió àmplia del context socioeconòmic en el que ens trobem, on la globalització i les noves tecnologies han desencadenat un paper clau en la formació de la nova estructura social, 'la societat xarxa' (2006). També parla sobre com a l'era de la informació, les identitats compartides -com és el cas del moviment obrer- perden força i poder.

La soledat afecta sobretot als joves i adolescents: a Espanya, el 25'5% de la població d'entre 16 i 29 anys se senten sols i soles, és a dir, 1 de cada 4 joves. Les dades de la soledat no desitjada a Espanya són més altes en la joventut que viu en municipis de mida mitjana -entre 20.000 i 500.000 habitants- donant-se menys casos als municipis petits. La

joventut que viu en aquests primers tenen una probabilitat del 37% més de sentir-se sols i soles que no pas la que viu a municipis grans o petits.

Gráfico 42. Prevalencia de la soledad no deseada en la juventud por tamaño de municipio.

Font: 'Estudi sobre la joventut i la soledat no desitjada a Espanya', 2024

Aquesta anàlisi qualitativa exploratòria parteix d'un disseny metodològic fenomenològic on s'han realitzat sis entrevistes a través d'una enquesta de filtre. El tipus d'entrevista ha sigut semi-dirigida, sent quatre de manera presencial i dos online a través d'una video trucada. Les entrevistes s'han realitzat a sis estudiants universitaris d'entre 19 i 23 anys, a una noia i un noi de cada municipi -petit, mitjà i gran-. L'elecció d'entrevistar a estudiants universitaris s'ha degut d'una banda, per controlar la variable d'estudis i, d'altra banda, per la facilitat d'accés.

Els principals resultats es poden dividir en quatre punts: primerament, veiem que no es percep cap diferència significativa entre els relats dels joves de municipis de mida mitjana dels altres en relació amb la soledat no desitjada. Respecte al motiu de la soledat no desitjada, aquest varia destacant la insatisfacció de la qualitat de les relacions socials que ja mantenen. Si la soledat sentida és de forma recurrent, s'observa una relació amb la pandèmia de la Covid-19 i un empitjorament de la salut mental. Finalment, es percep una idea d'identitat menys determinada i més flexible al municipi gran i una de més concreta i en relació amb grups i/o espais pròxims o relacionats amb el municipi petit.

Les principals conclusions del treball es basen en que millorar la salut mental i sentir-se satisfet amb la qualitat de les relacions socials és clau per combatre la soledat no desitjada en joves, així com que hi ha una gran diversitat de factors que poden intervenir els quals cal tenir en compte per a futures anàlisis. Es tracta d'una temàtica complexa que necessita una investigació més exhaustiva i amb més recursos per abordar-la eficientment.

BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

- Baarck, J., Balahur-Dobrescu, A., Cassio, L.G., D'hombres, B., Pasztor, Z., Tintori, G.. *Loneliness in the EU. Insights from surveys and online media data*. 2021. Recuperat de: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC125873>
- Castells, M., Muñoz de Bustillo, F. (2006). *La Sociedad red: una visión global / Manuel Castells (ed.); traducción de Francisco Muñoz de Bustillo*. Madrid: Alianza.
- Castells, M. (2001). *La era de la información: Economía, sociedad y cultura. Volumen II: El poder de la identidad*. Alianza Editorial.
- *Diagnosi la Soledat a la ciutat de Barcelona*. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, febrero de 2022. Recuperat de: <https://ajuntament.barcelona.cat/drets-socials/sites/default/files/arxiu-documents/diagnosi-soledat-barcelona.pdf>
- Durkheim, É. (2012). *El suicidio: estudio de sociología y otros textos complementarios*. Segunda Edición. Buenos Aires: Miño y Dávila.
- Durkheim, É., Posada, C. G. (2012). *La división del trabajo social*. Madrid: Biblioteca Nueva.
- *Estrategia municipal contra la soledad 2020-2030*. Ajuntament de Barcelona. Barcelona, julio de 2021. Recuperat de: https://ajuntament.barcelona.cat/drets-socials/sites/default/files/arxiu-documents/estrategia_contra_soledad_barcelona_2020_2030.pdf
- *Estudio sobre juventud y soledad en España*. Observatorio estatal de la soledad no deseada. Fundación ONCE.
- García Peña, L. (2019). *La soledad contemporánea desde la obra de pensadores esenciales: análisis y perspectivas*. Iztapalapa Revista de Ciencias Sociales y Humanidades, 86. 185-206.
- *Guia per a la prevenció, detecció i acompanyament d'adolescents i joves en situacions de soledat*. Estratègia municipal contra la soledat 2020-2030. Ajuntament

de Barcelona. Recuperat de:
https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxiu-documents/guia_soledat_joves_2021.pdf

- *La soledad en Barcelona*. Observatorio de la soledad en Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Recuperat de:
<https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/es/bcn-contra-soledad/observatorio-de-la-soledad-barcelona/la-soledad-en-barcelona>
- *La salut i els seus determinants en adolescents de Barcelona*. Encuesta FRESC 2021. Consorci Sanitari de Barcelona. Agència de Salut Pública de Barcelona. Recuperat de:
https://www.aspb.cat/wp-content/uploads/2022/03/ASPB_Salut-determinants-adolescent_ENQUESTA-FRESC_2021.pdf
- Maes, M., Qualter, P., Vanhalst, J., Van den Noortgate, W., & Goossens, L. (2019). *Gender Differences in Loneliness across the Lifespan: A Meta-Analysis*. *European Journal of Personality*, 33 (6), 642-654. Recuperat de:
<https://doi.org/10.1002/per.2220>
- Marx, K. (2013). *Manuscritos de economía y filosofía*. Madrid: Alianza Editorial.
- Pagan, R. (2020). *Gender and Age Differences in Loneliness: Evidence for People without and with Disabilities*. *International journal of environmental research and public health*, 17 (24), 9176. Recuperat de: <https://doi.org/10.3390/ijerph17249176>
- Pagán, M., Malo, M.A. (2023). *No todos sufrieron igual: efectos diferenciales de la pandemia en la salud mental de la población española*. 38. Segundo semestre. Panorama Social.
- Park, R. E., Martínez, E. (1999). *La Ciudad y otros ensayos de ecología urbana / Robert Ezra Park; estudio preliminar y traducción de Emilio Martínez*. Barcelona: Ediciones del Serbal.
- *Pla d'Accions 2020-2024*. Estratègia municipal contra la soledat 2020-2030. Ajuntament de Barcelona. Recuperat de:

<https://ajuntament.barcelona.cat/drets-socials/sites/default/files/arxiu-documents/estrategia-contra-soledat-barcelona-pla-accions-2020-2024.pdf>

- Riesman, D., Glazer, N., Denney, R. (1981). *La Muchedumbre solitaria* / David Riesman; con Nathan Glazer y Revel Denney. Barcelona: Paidós.
- Simmel, G. (1988). *La metrópolis y la vida mental* en Antología de Sociología Urbana. Universidad Nacional Autónoma de México.
- Simmel, G. (2012). *El extranjero: sociología del extraño*. Introducción de Olga Sabido Ramos. Madrid: Sequitur.
- Szapu, E., Sulca, E., Arevalos, D. (2022). *El dolor social en tiempos de pandemia. Miedo y soledad de jóvenes estudiantes ante la pérdida de soportes afectivos*. Revista Educación, Política y Sociedad, 7 (2), 299-325.
<https://doi.org/10.15366/rebs2022.7.2.013>
- *The State of Loneliness 2023: ONS data on loneliness in Britain*. June 2023. Campaign to End Loneliness with Dr Heather McClelland. Recuperat de: <https://www.campaigntoendloneliness.org/wp-content/uploads/The-State-of-Loneliness-2023-ONS-data-on-loneliness-in-Britain.pdf>
- Valera, S. (2012). *Reseña de 'La ciudad y otros ensayos de ecología urbana' de Robert Ezra Park*. Atenas Digital. Revista de Pensamiento e Investigación Social, 12 (1). 261-265.
- Weber, M. (2012). *La ética protestante y el espíritu del capitalismo*. México D.F.: Fondo de Cultura Económica.
- Weber, M. (1944). *Sociedad y economía*. México: Fondo de Cultura Económica.
- Weiss, R.S. (1974). *Loneliness: The Experience of Emotional and Social Isolation*.